

Stručni članak
UDK 378.147:821.111-32/-34(73):930.85(73)

Primljen 14. 02. 2004.
Prihvaćen 21. 05. 2004.

PRIPOVIJETKA U NASTAVI ANGLOSAKSONSKE KULTURE I CIVILIZACIJE

Maja Antunac

Učiteljska akademija, Zagreb

U ovom se radu opisuje nastava sa studentima Učiteljske akademije na primjeru uporabe tematski organizirane priče u podučavanju i učenju američke povijesti. Kroz priču o nekolicini američkih predsjednika i njihovim kućnim ljubimcima studenti upoznaju američke predsjednike važne kako za samu Ameriku, tako i za čitav svijet kroz njihov doprinos različitim područjima znanosti, tehnologije i humanom društvu. Nastavna jedinica koja je dio anglosaksonske kulture i civilizacije omogućila je metodički prikaz studentima za nastavu engleskoga jezika u razredima različitih dobnih skupina. Veza između čovjeka i životinje, u ovom slučaju američkih predsjednika i njihovih kućnih ljubimaca, svojom ljudskom porukom približila je nezahvalnu povijesnu tematiku i studentima i učenicima i olakšala proces učenja i poučavanja engleskoga jezika.

Ključne riječi: tematski organizirana priča, predsjednik, kućni ljubimac, kultura i civilizacija, povijest, metodika.

To be human is to love stories. (Biti čovjek znači voljeti pripovijetku.)

Pripovijetka je dragocjen izvor nastavnoga materijala upravo zato što se nastava odvija među ljudima tj. između nastavnika i učenika i što slušatelji uživaju u pričama, pamte ih a preko njih svladavaju ciljeve i zadaće nastavnoga procesa. Ako unutar priče postoji i tema koja se može razgranati u različitim pravcima zadovoljavajući osobne interese učenika kroz strani jezik, onda će tematski organizirana priča omogućiti vanjskom svijetu ulazak u učionicu i povezati ga sa stvarnim interesom učenika. Priče su se oduvijek koristile u nastavi stranoga jezika, ali bavljenje klasičnom pričom u nastavi dovelo je do bijega nastavnika u mistiku, pretjeranu poetičnost ili nostalgiju prema djetinjstvu pa i u pretjerano obiteljsko okruženje unutar učionice. Budući da je zadatak unutar učionice podučavati i naučiti, obrazovne institucije zapadnoga svijeta podupiru tematski organiziranu priču koja poštuje realnost u informacijskom vremenu. Takve priče unose suvremenu tematiku kojoj je izvorište izvan škole, a teme uključuju sadržaje i aktivnosti šire od onih u svakodnevnoj nastavi stranoga jezika. Takvim pristupom priči ujedno se omogućuje moderna, integrirana, međupredmetna nastava koja ne dijeli nastavni proces strogo na predmetnu nastavu, nego tematski organiziranom pričom otvara vrata svim predmetima. Takva nastava bolje odgovara načinu prirodnog učenja. *Theme - based teaching has been transferred across from primary*

education to the teaching of English as a foreign language. (vidi Garvie 1991; Holderness 1991; Scott and Ytreberg 1990)

Halliwell (1992) ide dalje od ove pretpostavke i smatra da se veze između nastave stranog jezika i ostalih predmeta ostvaruju u nekoliko smjerova:

- drugi predmeti poput matematike ili umjetnosti nude metode, aktivnosti i sadržaje koji se mogu koristiti u nastavi stranog jezika,
- nastavne jedinice stranog jezika mogu sadržavati elemente sadržaja nekog drugog predmeta,
- ukupna predmetna nastava može se održavati na stranom jeziku.

Donoseći vanjski svijet u učionicu putem tematski organiziranih priča, nastavnicima se nameće niz problema, pa vještina dobre nastave leži u odabiru dobre priče, kreiranju dobrih aktivnosti, što će ostvariti prepoznavanjem i iskorištavanjem mogućnosti jezika unutar teksta ako nastavnik ima jasan cilj zadaće u učenju stranoga jezika.

Da bi tematski organizirana priča u učenju i poučavanju stranoga jezika ostvarila zadaću, moramo upoznati obilježja dobre priče, a ona su:

- a) zanimljivi likovi koji žive tako da ih djeca razumiju,
- b) pozitivan odnos prema drugim zemljama i kulturama te širenje znanja o svijetu,
- c) odnos likova i radnje,
- d) jasan sadržaj,
- e) slijed događaja,
- f) ravnoteža dijaloga i prepričavanja,
- g) uporaba fraza unutar konverzacije,
- h) ponavljanje određenih cjelina koje pomažu učenju gramatike.

U planiranju nastave moramo odrediti uporabu jezika:

- a) aktivirati jezik koji učenici već poznaju,
- b) novi jezik za sve učenike,
- c) novi jezik koji će učenici svladati prema osobnom kriteriju.

U našem slučaju priča u nastavi anglosaksonske kulture i civilizacije koja ima za temu američke predsjednike, njihovo djelovanje unutar povijesnih događaja i ljudski aspekt predsjednika u odnosu prema svojim kućnim ljubimcima ima dvojaku zadaću:

1. upoznati studente Učiteljske akademije s dijelovima američke povijesti preko osobnosti nekolicine predsjednika;
2. prikazati budućim učiteljima metodu uporabe priče u nastavi engleskoga jezika.

Slijedom ranije navedenih kriterija o dobroj, tematski organiziranoj priči izabrali smo šest kratkih priča iz časopisa za nastavnike, *Storyworks*, pod zajedničkim naslovom *Animal House* (Kuća životinja), a posvećene su američkim predsjednicima i njihovim kućnim ljubimcima.

Priča je tematski organizirana jer osim odnosa čovjek - životinja spominje predsjednike nutar povijesnog konteksta pa nam omogućuje međupredmetnu nastavu kroz engleski jezik. Obradu smo započeli aktivnošću *brainstorming* ili *web* tako što smo na suprotne strane ploče postavili dvije ideje : ANIMALS i PRESIDENT

Ideja *Animals* razgranala se u : *domestic, wild; pets, habitat, ecology, balance of nature, food chain, eating habits, ZOOs, medical experiments, itd.*

Ideja *President* rezultirala je pojmovima: *power, big house, job, profession, king, queen; White Hous, Pantovčak, Buckingham Pallace* itd.

Već je osnovna mreža ideja otvorila mnoga područja predmeta kao što su priroda i društvo, zaštita okoliša, nutricionizam, medicina, politika, sociologija i sl. Studenti su uglavnom preko jezičnih vježbi svladali navedene teme i područja, ali za nastavu sa školskom djecom one predstavljaju neiscrpan izvor aktivnosti. Potražili smo najvjerojatniju sponu između pojmova *Animals* i *President* i dobili smo *pets*. Na pitanje : «*Is it probable to have a wild animal pet?*», odgovor je «*No, but it's possible.*» Nakon toga smo im otkrili da ćemo preko ove veze obraditi neke od američkih predsjednika, povijesni kontekst i njihov doprinos čovječanstvu.

Studenti su se upoznali s najosnovnijim podacima o: Thomasu Jeffersonu, Johnu Quincy Adamsu, Abrahamu Lincolnu, Theodoreu Rooseveltu, Calvinu Coolidgeu pitalicom:

DID YOU KNOW THAT...

...*Thomas Jefferson*

- a) *doubled the size of America by buying the massive Louisiana territory from the French ?*
- b) *wrote the Declaration of Independence, proclaiming America independent from Great Britain?*
- c) *also organized and financed a scientific expedition to explore the vast unknown territory from the Mississippi river to the Pacific Ocean?*

...*John Quincy Adams*

- a) *had lots of ideas about improving roads, canals, schools?*
- b) *had a hard time getting his improvements made, because neither the public nor the Congress supported him?*

...*Abraham Lincoln*

- a) *led the country during the Civil war (North vs. South)?*
- b) *issued the Emancipation Proclamation, which officially ended slavery?*

c) *was shot in a theatre by an anti-abolitionist?*

...Theodore Roosevelt

a) *led America during the age of inventions?*

b) *was the first president to fly in an airplane, ride in a car, and submerge in a submarine?*

c) *he also proclaimed acres of wilderness national parks to preserve it?*

d) *the Teddy bear was named after him?*

...Calvin Coolidge

a) *ran the country during the prosperous 1920s (roaring twenties)?*

b) *his era was the era of the introduction of radio and commercial aviation?*

Ljudsku stranu američkih predsjednika studentima je otkrio cjelokupni tekst *Animal House* i povezo ih s njihovim neobičnim kućnim ljubimcima. Studenti su putem priče na lagan i nekonvencionalan način prihvatili uvod u složeniju i zahtjevniju tematiku povijesti, koju smo tijekom nastave proširili i produbili kroz ekspediciju Lewisa i Clarka, istinitom pričom o Indijanki Sacagawei i Jeffersonovim likom; Lincoln je poslužio kao okosnica američkom građanskom ratu, instituciji ropstva, borbi za ljudska i građanska prava; Roosevelta smo povezali sa idejom nacionalnih parkova i zaštitom prirode itd. U tekstu smo potražili jezične i gramatičke elemente koji idejno povezuju predsjednike i njihove kućne ljubimce, bilo sličnošću ili suprotnošću karaktera, odnosno vrsta riječi koje to određuju. Na taj smo način napravili uvod u primjenu priče u nastavi engleskoga jezika i izdvojili niz pridjeva unutar svake cjeline.

1. Priča *The President's Bear Garden* odnosi se na Thomasa Jeffersona i njegove grizli medvjede.
Pridjevi koji karakteriziraju predsjednika su: *brilliant, curious mind, fascinated by the natural world, scientifically-minded, animal-loving, democratic.*
Pridjevi vezani uz medvjede su: *brave, strong, intelligent, dangerous if threatened, wild animals.*
2. Priča *There's an Alligator in the East Room* je priča o Johnu Quincyju Adamsu i krokodilu.
Predsjednikove osobine su: *improver, visionary, understanding.*
Njegov krokodil je: *dangerous, wild, understanding.*
3. U priči *Getting Lincoln's Goat* pronašli smo **da je predsjednik:** *righteous, emancipated, loving father, spirited, honest, courageous, bearded.*
Lincolnov par koza je: *whiskered, spirited, strong-headed.*

4. U priči *Snakes on the Loose*, Theodorea Roosevelta upoznali smo kao: *adventurous, robust, nature-loving, imaginative, tolerant*.
Njegove zmije ljubimci odgovaraju takvoj osobnosti jer su: *adventurous, nature-loving, thin, slender, mobile*.
5. Calvin Coolidge u *Coolidge's High-Riding Raccoon*, predsjednik je: *conservative, dignified, quiet, silent, warm-hearted*.
Njegov rakun je: *silent, dignified, warm-hearted*.

Sljedeća aktivnost bila je pronaći riječi koje karakteriziraju svaku od navedenih životinja glasanjem ili specifičnim pokretima tijela.

- Uz medvjeda smo vezali glagole: *to growl, to grin, to bear,*
- uz pticu rugalicu: *to mock, to imitate sounds, to peck, to hop,*
- krokodila: *to snap jaws, to slither the tail,*
- svilenu bubu: *to spin the silk,*
- kozu: *to race, to wander, to bleat,*
- zmiju: *to slither, to hiss,*
- rakuna: *to wag the tail, to waddle, to toddle.*

Zapamtljivi naslovi i rečenice pomažu učenicima u svladavanju teksta i usvajanju novih lingvističkih i gramatičkih struktura, a u ovim pričama izdvojili smo cjeline kao što su: *The President's Bear Garden* i *Jefferson's enemies called the White House grounds the President's Bear Garden; There's an alligator in the East Room* i *See ya later, alligator!; Getting Lincoln's goat* i *Like Tad and Willie, the lucky goats Nanny and Nanko were given full run of the White House* i *Snake on the loose* te *The Teddy Bear was even named after him*.

Svi navedeni elementi potvrđuju da smo poštovali osnovne kriterije za odabir priče u nastavi engleskoga jezika, tj. lingvistički, psihološki i kulturološki.

Lingvistički kriterij odredio je težinu teksta kao djelomično zahtjevnu koju je jednostavno prilagoditi različitoj dobi i predznanju učenika, jer je svaka priča podijeljena u ulomke i omogućuje kraćenje teksta uz jednostavnije rečenične strukture. Glagolska vremena jedva da variraju, prošlo svršeno vrijeme (*simple past tense*) prevladava. Onomatopeja, nazivi specifičnih pokreta tijela životinja, ponavljanje riječi i pridjeva, zapamtljive rečenice pomažu svladavanju teksta i usvajanju lingvističkih i gramatičkih elemenata. Psihološki kriterij odgovorio je zahtjevu da priča bude motivirajuća. Priče su zanimljive, posjeduju dozu humora jer su događaji unutar Bijele kuće neobični i smiješni.

Kulturološki aspekt teksta je naglašen time što su glavni protagonisti priča američki predsjednici, njihove osobine političara i ljudi, a mnoge spomenute životinje specifične za SAD. Odnos predsjednika i kućnih ljubimaca u našoj kulturi je nepoznanica, pa onda slobodno i neformalno ponašanje američkih predsjednika kod učenika izaziva pozitivan odnos prema ciljanoj kulturi, pogotovo što se radi o opće prihvatljivim pozitivnim ljudskim vrednotama. Zasluge navedenih američkih predsjednika značajne su za američku povijest

i život ali isto tako i za čitav civilizirani svijet pa podatci o njima pobuđuju zanimanje za daljim i širim informacijama o tom vremenu.

Završni dio primjene priča u nastavi engleskoga jezika odnosio se na usvajanje novog gradiva putem različitih provjera.

Evo nekih od zadataka:

- a) *match the pets to their owners with the help of adjectives,*
- b) *define description with one adjective,*
- c) *fill in the gaps with appropriate sound or body movement using the correct tense,*
- d) *guessing and miming activity according to sounds and mime,*
- e) *quiz - Which is the fastest team to answer the questions?*

Zadatci provjere usvojenog znanja i vještina su bezbrojni, posljednja dva pogodna su za grupnu aktivnost, a obrađene priče mogu biti odlična podloga veseloj predstavi.

ZAKLJUČAK

Kao što su studenti sa zadovoljstvom i izrazito aktivno i motivirano prihvatili ovakav pristup nastavnom procesu, sigurno je da će se isto dogoditi i u nastavi s djecom jer osim nekonvencionalnog pristupa učenju, tema koja unosi elemente realnog života u razred putem važnih povijesnih ličnosti i učenicima još nepoznatih činjenica sigurno je osvježenje koje budi znatiželju za novim otkrićima.

LITERATURA

- Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*; Cambridge Language Teaching Library
- Davis, G. (2001). *Storyworks. Animal House* ; Scholastic
- Ellis, G. and Brewster, J. (1991) . *The Storytelling Handbook for Primary Teachers*; Penguin Books

STORIES IN TEACHING ANGLO-SAXON CULTURE AND CIVILIZATION

Summary

Stories in teaching Anglo-Saxon culture and civilization present a motivating and unconventional approach to academic and classroom teaching and learning. Using a theme-based approach with stories offers an appealing basis for the further development of the topic, avoiding ex-cathedra teaching usually based on informative and factual lecturing at the very beginning of the presentation of the new topic. This way we escape an instant negative attitude towards the topic which in our case is American presidents, historical and political situation, and allow our students to develop an interest in further investigating it. On the other hand, stories are one of the most adequate resources for teaching foreign language in the classroom and are valuable for the teaching process as such from the methodological perspective.

Key words: story, theme-based teaching and learning, culture and civilization, president, history.

